

**МАРШРУТИ НА КНИЖОВНО ОБЩУВАНЕ
МЕЖДУ ИЗТОЧНИТЕ И ЮЖНИТЕ СЛАВЯНИ
(XI–XX ВЕК)**

**Международна научна конференция,
21–22 ноември 2019 г., София**

**BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE FOR LITERATURE**

**ROUTES OF LITERARY COMMUNICATION
BETWEEN EASTERN AND SOUTHERN SLAVS
(11TH-20TH CENTURIES)**

**International Conference, 21-22 November 2019,
Bulgarian Academy of Sciences, Sofia**

Compilers and editors:

Anissava Miltenova, Igor Kaliganov

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ЛИТЕРАТУРА**

**МАРШРУТИ НА КНИЖОВНО ОБЩУВАНЕ
МЕЖДУ ИЗТОЧНИТЕ И ЮЖНИТЕ СЛАВЯНИ
(XI–XX ВЕК)**

**Международна научна конференция,
21–22 ноември 2019 г., София**

Съставители и редактори:
Анисава Милтенова, Игор Калиганов

СОФИЯ, 2020

ERA.Net RUS Plus Call 2017 – S&T
Bulgarian National Science Fund, BNSF (Bulgaria),
contract No. DO 02/2/12.06.2018.
Russian Foundation for Basic Research, RFBR (Russia),
contract No. 18-512-76004/01.02.2018.
Research Foundation – Flanders, FWO (Belgium)

- © Анисава Любенова Милтенова, Игор Иванович Калиганов,
съставители, 2020
- © Милена Любенова Вълнарова, художник на корицата, 2020
- © Издателски център „Боян Пенев“, 2020

ISBN 978-619-7372-24-3

Съдържание

Пленарни доклади

- Дмитрий И. Полювяный (Ивановский государственный университет)*
– Общое достойние и отдельные сегменты в книжном наследии
православных славян глазами историка 21
- Вася Велинова (ЦСВП „Ив. Дуйчев“)* – Творчеството на св. Климент
Охридски в общославянското литературно наследство 36

Средновековна книжнина: връзки и влияния

- Игор И. Калиганов (Институт славяноведения РАН)* – Образы болгар
в древнерусских письменных источниках (вводные замечания к
проблематике изучения)..... 55
- Мая Петрова-Танева (Институт за литература, БАН)* – Сборници с
женски жития в южнославянската и руската средновековна лите-
ратура..... 69
- Радослава Станкова (Институт за литература, БАН)* – Култът към
светците Борис и Глеб в южнославянската средновековна книж-
нина..... 88
- Лидия К. Гаврюшина (Институт славяноведения РАН)* – Величие
властителя: земная слава и путь покаяния (наблюдения над тек-
стами житий архиепископа Даниила II) 102
- Анастасия Добичина-Симова (Институт за славянознание, РАН)* –
Средновековните български царски грамоти: Проблеми на изслед-
ването и перспективите за тяхното разрешаване 111
- Илиана Чекова (Софийски университет, Университет в Кьолн)* – По-
учението на Владимир Мономах и Шестодневът на Йоан Екзарх
– още паралели 120
- Ана Стойкова (Институт за литература, БАН)* – Физиологът в руска-
та средновековна книжнина 129
- Деница Петрова (Институт за история, БАН)* – Жанрът на кратките
хроники в българската, сръбската и руската книжнина 142
- Dieter Stern (Ghent University)* – From Bogoglasnik to Katavasia – the
Spread of Ruthenian Devotional Songs among the Southern Slavs 151

Културни контакти през вековете

<i>Румяна Дамянова (Институт за литература, БАН) – Одеса, Москва, Харков – места на памет за българите през XIX век</i>	175
<i>Марина М. Фролова (Институт славяноведения РАН) – К вопросу о влиянии исследований Ю. И. Венелина и А. Д. Черткова на исторические воззрения Г. С. Раковского</i>	189
<i>Марина Крутова (Российская государственная библиотека, Москва) – Переписка болгар Палаузовых с выдающимися деятелями русской книжной культуры 30-70-х годов XIX в. (на материале ОР РГБ)....</i>	207
<i>Марина Г. Смольянинова (Институт славяноведения РАН) – О многообразии творчества Васила Друмева</i>	217
<i>Дарина Илиева, Габриела Вапцарова (Научен архив, БАН) – Бележити българи, получили образованието си в Южна Русия през втората половина на XIX век</i>	230
<i>Андреана Спасова (Институт за литература, БАН) – Мястото на св. св. Кирил и Методий в българското училище през XIX век</i>	238
<i>Николай Желев (Институт за литература, БАН) – За два сюжета за покръстването (Кирило-Методиада и Покръщение в Преславский двор).....</i>	259
<i>Никита С. Гусев (Институт славяноведения РАН) – Балканы глазами журналиста Л. Д. Троцкого.....</i>	264
<i>Юлия А. Созина (Институт славяноведения РАН) – Золотой век русской поэзии: Словения.....</i>	279
<i>Michel De Dobbeleer (Ghent University) – Translation and/or Adaptation? Georgi Kolushki's Bulgarian Version (1884) of Aleksandr Pypin's Literary History of the Bulgarians.....</i>	289
<i>Радослава Илчева (Институт за литература, БАН) – Класици на българската литература – преводачи на Пушкинови поеми.....</i>	307
<i>Татяна Фед (Нов български университет) – Первый перевод повести Н. В. Гоголя „Тарас Бульба“ на болгарский язык</i>	322

Руската ръкописна и старопечатна книга на Балканите

<i>Анисава Милтенова (Институт за литература, БАН) – Руските ръкописни и старопечатни книги в българските земи през Късното средновековие</i>	337
<i>Лариса Л. Щавинская (Институт славяноведения РАН) – Заблудовское «Евангелие учительное» – памятник межславянских книжных взаимосвязей XVI столетия</i>	358
<i>Юрий А. Лабынцев (Институт славяноведения РАН) – Иван Федоров – первопечатник, редактор и писатель</i>	365

Приносът на руската емиграция

<i>Христо Манолакев (Великотърновски университет) – Изгнанието като посланничество</i>	375
<i>Таня Галчева (Независим изследовател), Инна Голубович (Одесский Национальный университет) – „Краткая история русской литературы. Часть I-ая. До Пушкина“? П. М. Бицилли. Источники и предположения</i>	385
<i>Радостин Русев (Институт за литература, БАН) – Фолклорното и поетическото творчество на българите през погледа на руски писатели емигранти от първата вълна (20-те – 40-те г. на XX век)</i>	395

Contents

Plenary Reports

<i>Dmitry Polyvyanny (Ivanovo State University, Russia) – The Common Core and Individual Segments in the Literary Heritage of the Orthodox Slavs through the Eyes of the Historian</i>	21
<i>Vasja Velinova (Center for Slavo-Byzantine Studies “Ivan Dujchev”, Sofia) – The Literary Heritage of St. Kliment Ohridski as a Part of the Common Slavic Literary Legacy</i>	36

Medieval Literature: Interconnections and Influences

<i>Igor Kaliganov (Institute of Slavic studies, RAS, Moscow) – The Images of the Bulgarians in the Old Russian Written Sources (Introductory Remarks on the Problems of the Study)</i>	55
<i>Maya Petrova-Taneva (Institute for literature, BAS, Sofia) – Hagiographic Collections Dedicated to Women Saints in the South Slavic and Russian Medieval Literatures</i>	69
<i>Radoslava Stankova (Institute for literature, BAS, Sofia) – The Cult of Saints Boris and Gleb in the South Slavic Medieval Literature.....</i>	88
<i>Lidiya K. Gavryushina (Institute of Slavic studies, RAS, Moscow) – The Greatness of the Ruler: Earthly Glory and the Path of Repentance (Observations on the Texts of the Lives of Archbishop Daniel II).....</i>	102
<i>Anastasija Dobichina-Simova (Institute of Slavic studies, RAS, Moscow) – The Medieval Bulgarian Royal Charters: Problems of the Research and Prospects for Their Solution.....</i>	111
<i>Iliana Chekova (University “St Kliment Ohridski”, Sofia, University in Cologne, Germany) – The Instruction of Vladimir Monomakh and The Hexaemeron of John the Exarch – More Parallels</i>	120
<i>Ana Stoykova (Institute for literature, BAS, Sofia) – The Physiologus in Russian Medieval Manuscripts</i>	129
<i>Denitsa Petrova (Institute for Historical Studies, BAS, Sofia) – The Genre of Short Chronicles in Bulgarian, Serbian and Russian Literature.....</i>	142
<i>Dieter Stern (Ghent University) – From Bogoglasnik to Katavasia – The Spread of Ruthenian Devotional Songs among the Southern Slavs.....</i>	151

Cultural Contacts over the Centuries

<i>Rumyana Damyanova</i> (<i>Institute for Literature, BAS, Sofia</i>) – Odessa, Moscow, Kharkov – Memory Places for Bulgarians in the 19 th Century.....	175
<i>Marina M. Frolova</i> (<i>Institute of Slavic studies, RAS, Moscow</i>) – The Influence of Yury I. Venelin and A. D. Chertkov’s Studies on the Historical writings of G. S. Rakovsky	189
<i>Marina S. Krutova</i> (<i>Russian State Library, Moscow</i>) – The Correspondence of the Bulgarian Palauzov with Prominent Figures of the Russian Book Culture from the 30s to the 70s of the 19th Century (on the Material of the Department of Manuscripts RSL).....	207
<i>Marina G. Smolyaninova</i> (<i>Institute of Slavic studies, RAS, Moscow</i>) – On the Diversity of Vasil Drumev works.....	217
<i>Darina Ilieva, Gabriela Vaptsarova</i> (<i>Scientific Archive of Bulgarian Academy of Sciences, Sofia</i>) – Notable Bulgarians who Received their Education in Southern Russia in the Second Half of the Nineteenth Century	230
<i>Andriana Spasova</i> (<i>Institute for literature, BAS, Sofia</i>) – Sts Cyril and Methodius’ Topos in the Bulgarian School in the 19th Century	238
<i>Nikolaj Zhelev</i> (<i>Institute for literature, BAS, Sofia</i>) – About Two Subjects for the Baptism (‘Cyrillo-Methodiada’ and ‘Baptism in the Preslavs’ court’).....	259
<i>Nikita S. Gusev</i> (<i>Institute of Slavic studies, RAS, Moscow</i>) – The Balkans through the eyes of the journalist L. D. Trotsky.....	264
<i>Yulia A. Sozina</i> (<i>Institute of Slavic studies, RAS, Moscow</i>) – A Golden Age of the Russian Poetry: Slovenia.....	279
<i>Michel De Dobbeleer</i> (<i>Ghent University</i>) – Translation and/or Adaptation? Georgi Kolushki’s Bulgarian Version (1884) of Aleksandr Pypin’s Literary History of the Bulgarians.....	289
<i>Radoslava Ilcheva</i> (<i>Institute for literature, BAS, Sofia</i>) – The classic Bulgarian writers who translated Pushkin’s poetry	307
<i>Tatjana Fed</i> (<i>New Bulgarian University, Sofia</i>) – The First Translation of the N. V. Gogol’s Novel “Taras Bulba” into Bulgarian.....	322

The Russian Handwriting and Old Printing Book in the Balkans

<i>Anissava Miltenova</i> (<i>Institute for literature, BAS, Sofia</i>) – Russian Manuscripts and Old Printed Books in the Bulgarian Lands during the Late Middle Ages	337
<i>Larisa L. Shchavinskaya</i> (<i>Institute of Slavic studies, RAS, Moscow</i>) – The Zabludov Gospel: a Monument of Intercultural Relations in Book Publishing during the 16th century	358

<i>Yury A. Labyntsev (Institute of Slavic studies, RAS, Moscow) – Ivan Fyodorov – the Pioneer Slavic Printer, Editor and Writer</i>	365
---	-----

The Contribution of the Russian Emigration

<i>Hristo Manolakev (University “Sts Kiril and Methodij”, Veliko Tărnovo) – The Exile as an Embassy</i>	375
<i>Tanja Galcheva (Independent Researcher), Inna V. Golubovich (National University, Odessa) – “A Brief History of Russian Literature. Part I. To Pushkin”? P. M. Bicilli: Sources and Assumptions</i>	385
<i>Radostin Rusev (Institute for literature, BAS, Sofia) – The Folklore and Poetic Creativity of the Bulgarians through the Perspectives of Russian First- Wave Émigré Writers (20s–40s of the 20th Century)</i>	395